

ISSN 2587- 2001 e-ISSN 2618-6187

ANASAY

3 Aylık Ulusal Hakemli - Süreli Dergi -Yıl:4 – Sayı:13 - Ağustos 2020

koynunda büyüdük

KRUVAZİYER TURİZMİ HAKKINDA YEREL HALKIN FARKINDALIK DÜZEYİNİN KUŞADASI DESTİNASYONU ÖZELİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATION OF LOCAL PUBLIC AWARENESS LEVEL OF KUŞADASI DESTINATION ABOUT CRUISE TOURISM

DOI: 10.33404/anasay.745229

Çalışma Türü: Araştırma Makalesi / Research Article¹

Ferdi AKBAŞ*

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, yerel halkın kruvaziyer turizmine yönelik farkındalık düzeyinin Kuşadası destinasyonu özelinde tespit edilmesidir. Araştırma 2018 yılının temmuz ve ağustos aylarında Kuşadası ilçesinin sınırları içerisinde yürütülmüştür. Çalışma kapsamında kullanılan veriler, saha gözlemleri, yerel halk, turistler ve Kuşadası esnafı ile yapılan anketlerle elde edilmiştir. Veri toplama tekniklerine geçilmeden önce katılımcılara çalışmanın amacı, kapsamı ve verilerin nerede ve nasıl kullanılacağı konusunda detaylı bilgiler verilmiştir. Toplam 545 kişiye yüz yüze görüşülerek anket uygulaması yapılmıştır. Anketler uygulamasından sonra elde edilen veriler SPSS programına girilmiş ve istatistiksel analizler yapılmıştır. Anketler sonucunda katılımcıların büyük bir bölümü-

1- Makale Geliş Tarihi: 29. 05. 2020 Makale Kabul Tarihi: 16. 08. 2020

* Dr. Öğr. Üyesi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Kadirli Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi, ferdi.akbas45@gmail.com, **ORCID ID** <https://orcid.org/0000-0003-1899-1458>.

nün kruvaziyer turizmi konusunda bilgi sahibi olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında kruvaziyer turizminin daha da geliştirilmesi gereken bir turizm türü olduğunu düşünen katılımcılar, özellikle yaz aylarında yoğunlaşan kruvaziyer turizminin bütün yıla yayılması ve Kuşadası'nın tamamının bu turizm türünden maddi ya da manevi olarak faydalanması yönünde görüş bildirmişlerdir. Sonuç itibariyle kruvaziyer turizminin gelişme gösterdiği ülkemiz sınırları içindeki en önemli destinasyonlardan biri olan Kuşadası'nda bu turizm türünün mevcut durumdan daha iyi bir noktaya gelebilmesi için bütün turizm paydaşlarının turizm plan ve projelerine dahil edilmeleri, ortak akıl doğrultusunda hareket etmeleri gerektiğini düşünen katılımcılar tüm bu süreçler yönetilirken sürdürülebilir bir anlayışın benimsenmesinin de zorunlu olduğunu ifade etmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Kuşadası Destinasyonu, Yerel Halk, Kruvaziyer Turizmi, Turizm Plan ve Projeleri, Farkındalık Düzeyi.

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the awareness level of the local people towards cruise tourism in terms of the Kuşadası destination. The research was carried out in the borders of Kuşadası district in July and August 2018. The data used in the study were obtained through field observations, surveys and interviews with local people, tourists and Kuşadası shopkeepers. Before moving on to data collection techniques, participants were given detailed information about the purpose, scope of the study and where and how the data will be used. A total of 545 people were interviewed face to face and a questionnaire was applied. The data obtained after the application of the questionnaires were entered into the SPSS program and statistical analyzes were made. As a result of the surveys, it was determined that a large part of the participants had information about cruise tourism. In addition, the participants, who thought that cruise tourism is a type of tourism that needs to be developed further, expressed their views on the spread of cruise tourism, which intensifies especially during the summer months, and the whole of Kuşadası to benefit from this tourism type materially or morally. As a result, participants who think that all tourism stakeholders should be included in the tourism plans and projects and act in line with the common mind in order to make this type of tourism better than the current situation in Kuşadası, which is one of the most important destinations within the borders of our country where cruise tourism is developing. They also state that it is imperative to adopt a sustainable understanding.

Keywords: Kuşadası Destination, Local People, Cruise Tourism, Tourism Plans and Projects, Awareness Level.

GİRİŞ

Gerçek anlamda ilk deniz seyahatinin ne zaman olduğu konusunda uzlaşmazlıklar vardır. Tarihçiler, ilk tur operatörü Thomas Cook olduğunu düşünmektedirler. Fakat ilk deniz gezisi operatörünün kim olduğu konusunda hala soru işaretleri bulunmaktadır. 1844 yılında, P&O şirketinin eğlence amaçlı deniz gezisini sunmasıyla, kruvaziyer seyahat gerçekleştirdiği bilinmektedir (Özgezmez 2018: 33).

Kruvaziyer turizmi ilk ortaya çıktığı günden bu yana sürekli bir gelişim ve değişim atmosferi içinde olmuş, günümüz itibariyle de farklı bir turizm deneyimi arayışında olanlar için seçkin bir turizm türünü teşkil etmektedir. Denize dayanan ya da deniz temelli turizm türlerinden biri olarak adlandırılan kruvaziyer turizmi, belirlenen rota boyunca ziyaret edilen limanlar, bu ziyaretler esnasında turist kitlelerinin gerçekleştirmiş olduğu alışverişler, limandaki kalış süresi boyunca gidilen yerdeki esnaf ve yerel halk ile kurulan iletişim bunun sonucunda gerçekleşen karşılıklı etkileşimlerden meydana gelmektedir. Kruvaziyer turizmi değişim ve gelişimlere açık bir süreç geçirmiştir (Butt 2007: 591-598). Bu süreç sonunda gemilerin mevcut yolcu taşıma kapasiteleri yükselmiş, gemi içinde verilen hizmet türleri ve standartları artmış, yolcuların demografik yapıları değişmiş, gemilerin belirli bir süreliğine demirlediği limanlarda yolcular için birtakım tematik oluşumlar tertip edilmeye başlanmıştır. Bu durumdan da kruvaziyer turizmi sektörü gemilerin uğrak yaptığı liman destinasyonlarına, sektör tedarikçilerine, yerel ürün ve hizmet üreticilerine, gemi ile ilgili taraflarına (acente, tur operatörü, gemi işleteni veya armatörü vd.) farklı oranlarda ekonomik kazanç sağlamaktadır (Bayazıt 201: 152).

Kruvaziyer turizmi uygun liman özellikleri, limanların kruvaziyer yolcularına sundukları doğal ve tarihi cazibe merkezleri ile eğlenceli ve farklı gemi aktivitelerinin özel birleşiminden oluşan özel bir endüstridir. Kruvaziyer sisteminin en temel bileşeni, müşterilerine sunduğu seyahat programıdır. Kruvaziyer işletmelerin müşterileri için özenle hazırladıkları bu seyahat programları, uğrak yapılacak limanlardan ve bu limanların yolcuların ilgisini çekecek kültürel, tarihi ve doğal cazibe merkezleri yanında şehrin alışveriş imkânları ve eğlence kültürü gibi çeşitli seçim kriterlerinden oluşmaktadır. Kruvaziyer turizmine ka-

tilan turistler, tatil yapacakları kruvaziyer gemisinin hangi limandan kalkacağı, hangi limanlarda ne kadar vakit geçireceği, ziyaretleri sırasında gittikleri destinasyonlarda ne tür kara etkinlikleri yapacakları konusunda bilgi sahibi olmaktadır. Paket programı şeklinde hazırlanmış bu turlar ile turistler kruvaziyer gemisi içindeki hizmetlerden yararlandıkları gibi, uğranılan limanlarda çeşitli tarihi yerleri görme ve alışveriş etme imkânlarından da yararlanabilmektedir (Oğuzbalaban 2018: 3).

Gelişme gösterdiği bölgelere sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel katkılar sunan kruvaziyer turizmi, turizm istatistikleri göz önüne alındığında küresel ölçekte en hızlı gelişen ve en geniş alanlara yayılan turizm türü olduğu ortaya çıkmaktadır (Chase - Alon 2002: 5-6; Marti 2003: 199-201). Söz konusu turizm türü genel itibariyle gelir düzeyi belli bir miktarın üzerinde olan ve özellikle de ekonomik bakımdan gelişmiş ülke sıralamasında yer alan ülkelerin vatandaşları tarafından tercih edilmektedir (Dwyer - Forsyth 1998: 393-396; Gibson - Bentley 2005: 3-4). Farklı ırk, dil, din, kültür ve sosyal tabakadan farklı karaktere sahip birçok insanı kruvaziyer adını taşıyan deniz araçlarında toplayan kruvaziyer turizmi, kültürlerarası iletişim ve etkileşimin en üst düzeyde yaşandığı turizm türlerinden birini teşkil etmektedir (Wood 2000: 345-348). Yalnızca geminin içindeki değil aynı zamanda belirli bir süreliğine demirlenen limanların yakın çevresinde yer alan esnaflar ve yerel halk ile turistler arasında iletişim ve etkileşimin oluşmasını sağlayan söz konusu turizm dalının denizler ve limanlar başta olmak üzere doğal ortam ve süreçler üzerinde birtakım olumsuz etkileri bulunmaktadır. Söz konusu etkiler turizm konusunda hazırlanan plan ve projelerle, turizm yazınındaki makale, tez ve kitap gibi akademik değer taşıyan eserlerde de yer almaktadır.

Dev gemilerle gerçekleştirilen, kısa süre içerisinde çok farklı güzergâhların ziyaret edildiği, genellikle 24 saatten az kaldığı, her türlü zevk ve beğeniye hitap eden eğlence seçeneklerinin olduğu turistik aktiviteler kruvaziyer turizmi olarak adlandırılmaktadır. Kruvaziyer turizmi, deniz temelli turizm kategorisi içerisinde yer almaktadır. Kruvaziyer turizmde, gemi içinde düzenlenen çeşitli aktiviteler dışında liman ziyaretleri, limana yakın yerlere ziyaret ve alışverişlerden oluşan aktiviteler gerçekleştirilmektedir. Söz konusu turizm türü, uzun bir süre boyunca, daha çok orta yaşın üzerindeki turist grubuna hizmet vermektedir. Son zamanlarda ise büyük değişiklikler meydana gelmiştir. Bunların başında bu tür seferlere katılanların giderek daha gençlerden oluşması gelmektedir. Var-

lıklî emeklîlerden oluşın çoğunluk, günümüzde yerini faal durumdaki yaşlılar ve orta gelirli ailelere bırakmış durumdadır. Bir başka farklılaşma ise yolculuk sürelerinin giderek kısalmasıdır. Son zamanlarda en çok tutulan, 3-4 gün veya 6-8 gün süreli olan ve çok farklı güzergâhların ziyaret edildiği yolculuklardır. Bu bağlamda kruvaziyer gemilerle yapılan taşımacılığın en belirgin özellikleri aşağıdaki şekilde sıralanmaktadır: (Sezer 2014: 52; Güzel 2006: 10).

- a. Seyahat süresi yolcu açısından bellidir (5, 7, 10, 15 ve 30 gün).
- b. Yolcu bindiği yere geri getirilmektedir. Yani binme ve inme limanları aynı olmaktadır.
- c. Gezi sırasında uğrak yerleri ve uğrak zamanları tarifeye dayandırılmıştır.
- d. Uğrak yerleri ağırlıklı olarak turizm merkezleri (kumsal, güneş, tarih, doğa, alışveriş, vb.) arasından seçilmektedir.
- e. Hizmet faaliyetleri, ulaştırmadan çok gezi niteliğindedir.

Kruvaziyer turizmi, sağlık ve termal turizmi, kış turizmi, yayla turizmi ve golf turizmi gibi alternatif turizm çeşitlerinden biridir. Alternatif turizmin bir çeşidi olarak sınıflandırılabilmesinin sebebi kruvaziyer turizminin seyahat aracı olarak kullanılan gemilerde yeme içme, eğlence, dinlenme, konaklama gibi hizmetler sunuluyor olmasına rağmen konuklarına farklı destinasyonları gzmelerine olanak tanınması, o destinasyonların turizminin gelişmesine katkıda bulunmasıdır. Kruvaziyer turizmde; liman ziyaretleri, kent gezileri ve alışverişten oluşan aktiviteler vardır. Kruvaziyer gemilerinin uğradığı limanlar ve bu limanlarda, turistlere sunulan turistik hizmetler, ev sahibi ülkelerin bu konuda ağırlıklı yatırım yaptıkları alanlardır (Çelebi 2017: 5).

Kapasitenin yönlendirdiği piyasaya yapısı ile arzın yönlendirdiği bir pazar türü olmasından dolayı kruvaziyer gemi işletmeleri gelirlerini arttırabilmek için yeni pazarlar, yeni güzergâhlar ve yeni destinasyonlar arayışındadırlar. Yeterli imkânlar, hizmetler ve altyapı sağlanırsa, Türkiye'deki sahil şehirleri ve potansiyel limanlar daha fazla kruvaziyer gemi turları çekebilecek ve gözde seyahat rotaları arasına Akdeniz ve Karadeniz kıyılarında Türkiye'ye ait olan destinasyonlar da girebilecektir. Uluslararası havacılıktaki gelişmeler sağladığı hava geçit yolları ile zaman ve erişilebilirlik üzerinde pozitif etki ederek ve bölgesel turizm destinasyonlarına kolay bağlantı olanağı ve çeşitlilik sunması ile kruvaziyer turizmin gelişimini olumlu yönde etkilemiştir (Deniz 2017: 5).

Turizm faaliyetleri ile ortaya çıkan çevre sorunları yerel halkın turizme bakış açısı üzerinde doğrudan etkiye sahiptir (Jaakson 2004: 246). Söz konusu sorunların doğa üzerinde büyük ölçekli tahribatlar meydana getirmesi ve bu tahribatların onarılamayacak düzeye ulaşması coğrafi ortamın mevcut çehresinin değişmesine yol açacak ve bundan dolayı da ilgili mekanda ikamet edenlerin turizm konusunda algı düzeyleri, düşünce ve görüşleri negatif doğrultuda değişme gösterecektir (Johnson 2002: 261-266; Long - Wall 1996: 43-45). Bu ve benzeri durumların yaşanmaması ve kruvaziyer turizminin uzun ömürlü olabilmesi için sürdürülebilir bir anlayışla hareket edilmeli ve turizm paydaşlarının en önemlilerinden birini teşkil eden yerel halkın turizm belleği negatif düşünce ve görüşlerle doldurulmamalıdır. Sürdürülebilirlik ilkesi bütün turizm türlerinin olduğu gibi kruvaziyer turizminin de vazgeçilmez ve odak noktalarından birini oluşturmaktadır. Bu ilkedен ödün verilmesi ilgili turizmin gelişmesinin önüne bir ölçüde set çekecek ve söz konusu turizm faaliyetinden istenilen/beklenen katma değerin elde edilmesini engelleyecektir. Kruvaziyer adını taşıyan gemilerle limanlara aynı anda birçok insan ayak basmakta ve bu durum da çoğu zaman turizm destinasyonunun taşıma kapasitesinin aşılmasına yol açmaktadır. Bu durum limanlar başta olmak üzere doğal ve beşeri kaynakların aşırı kullanımına ve mevcut değerlerin hızlı bir şekilde tüketilmesine neden olacaktır. Tüm bunların yaşanmaması ya da yaşanan yerlerde de ortadan kalkması için turizm plan ve projelerinin tüm paydaşların katılımı ile ortak akıl çerçevesinde ve sürdürülebilirlik kavramının esas alınarak hazırlanması gerekmektedir.

Kruvaziyer turizmi gelişme gösterdiği liman bölgelerine farklı kültürlerin ve kültürel değerlerin taşınmasını sağlamaktadır (Özgüç 2013: 1-17). Kruvaziyer adını taşıyan gemilerde yer alan farklı kültür, etnik köken, dil ve din gibi ögelere mensup birey ya da toplulukların aynı anda belirli bir süreliğine demirlenen limana inmeleri ile turistler ve limanın yer aldığı coğrafi mevkide ikamet eden yerel halk ile esnaf arasında iletişim ve etkileşim süreçleri başlamaktadır. Turistler gelmiş oldukları yörenin sosyal, kültürel, geleneksel değerleri ile tanışırken, yerel halk da turistler sayesinde farklı kültürler hakkında bilgi sahibi olmaktadır. Esnaf kitlesi ise turistlerle kurduğu ekonomik ilişkilerle sosyal etkileşimin de bir parçası olmaktadır. Karşılıklı kazan kazan anlayışı kapsamında gelişen ilişkiler, ilerleyen süreçlerde kurulma ihtimali olan arkadaşlık, dostluk, evlilik gibi bağların temellerini oluşturmaktadır.

Kruvaziyer turizminin gelişme potansiyeli üzerinde yerel halkın bakış açısı ve algı düzeyi büyük önem arz etmektedir. Söz konusu kavramsal altyapının oluşması yerel halkın kruvaziyer turizmi konusundaki bilgi düzeyini yükseltecek ve farkındalığını etkileyecektir. Bu bağlamda araştırma sahası olarak Kuşadası'nın belirlendiği bu çalışma yerel halkın kruvaziyer turizmi hakkındaki farkındalık düzeyinin ortaya çıkarılmasını ve kruvaziyer turizminin yerel bileşenlerinin tespit edilmesini amaçlamaktadır.

ARAŞTIRMA KAPSAMI

Bu kapsamda kruvaziyer gemilerin yanaştığı ve kruvaziyer yolcularının giriş yaptığı Kuşadası Limanı, Aydın iline bağlı Kuşadası ilçesi sınırları içerisinde yer almakta, ilçe merkezi olan Kuşadası kentinin Camikebir Mahallesi kıyısında konumlanmış durumdadır. Ülkemizin en gözde kruvaziyer limanlarından birisini barındıran Kuşadası, hem muhteşem kumsallara sahip zengin doğal güzellikleri ile hem de tarihi ve kültürel zenginliklere yakınlığıyla Ege Denizi'nde kruvaziyer turizmi açısından dikkat çekici destinasyonlar arasında yer almaktadır. Kuşadası'nın konumlandığı nokta, kıyı turizminin en gözde kumsallarına, fauna ve flora açısından zengin milli park sahasına erişimin, güneybirlik yolculuklara uygun yakınlıkta bulunmasını sağlamıştır (Sezer 2014: 55-56).

Zengin bir tarihi geçmişi ve doğal güzelliklerin yanında turizm ile erken tanışmış olması Kuşadası'nı diğer turizm merkezlerinden farklı kılmaktadır. Efes, Artemis Tapınağı, Meryem Ana Evi, St. John Bazilikası, Priene, Miletus, Didim, Claros gibi pek çok tarihi ve kutsal mekâna sadece dakikalarla ölçülen sürelerle ulaşımın sağlanabildiği Kuşadası, Akdeniz'in en önemli kruvaziyer turizmi noktalarından birisidir. 1960'lı yıllarda inşa edilen Kuşadası limanı, 2003 yılında özelleştirilmiş ve bu tarihten itibaren Ege Liman İşletmeleri A.Ş. (Ege Ports) tarafından işletilmeye başlanmıştır. Kuşadası Limanının da içinde bulunduğu 1/1000 ölçekli uygulama imar planı İller Bankası'nca hazırlanmış olup 10.12.1984 ve 04.06.1985 tarihinde Belediye Meclisince uygun görülerek 20.06.1985 tarihinde Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'nca onaylanmıştır. Limanın 1. iskelesinin yapımı 1960'lı yıllarda Denizcilik İşletmeleri Genel Müdürlüğüne gerçekleştirilmiş, ve 1973 yılından itibaren hizmete açılmıştır. Ancak yoğun yolcu ve Ro-Ro teknelerinin yanaşma taleplerinden dolayı 2. İskelenin yapımı gündeme gelmiştir. İkinci iskelenin de yapımına 1990 yılında başlanılmış ve 1991 yılında tamamlanarak işletmeye açılmıştır. Zaman içinde artan ta-

lepler doğrultusunda 1. iskelenin boyuna 25 m. 2. İskelenin boyuna 50 m. ilave yapılmıştır (Kuşadası Ticaret Odası 2012: 13-14).

Kuşadası limanına 2011-2019 yılları arasında gelen kruvaziyer gemisi ile yolcu sayıları Tablo 1’de tüm detayları ile verilmiştir. Bu değerlere göre ülkenin en etkin kruvaziyer limanlarından biri olan Kuşadası’na 2011 yılında 562 gemi gelmiştir. Bu yıl aynı zamanda 2011-2019 arasındaki dönemde en fazla geminin limana yanaştığı dönemi temsil etmektedir. 2011’den sonra en fazla gemi 2015 (505 gemi) ve 2012 (458 gemi) yıllarında gelmiştir. 2011’den sonraki yıllarda 2019 yılına gelinceye kadar limana gelen gemi sayısında değişen oranlarda düşüşler meydana gelmiştir. Söz konusu süreçte 2017 yılı toplam 126 gemi ile son sırada yer alırken bunu 146 gemi ile 2018 ve 197 gemi ile de 2019 yılları izlemektedir. Tablo 1’de yer alan gelen yolcu sayıları analiz edildiğinde gemi sayılarında meydana gelen artış ve azalışların gelen yolcu miktarında büyük değişikliklere yol açmadığı ortaya çıkmaktadır. Hatta gemi sayılarında meydana gelen azalışlar bazı yıllarda gelen yolcu miktarında artışlara bile yol açmıştır. Bu durum kruvaziyer turizmde daha büyük yolcu kapasiteli gemilerin tercih edilmesi ile açıklanabilmektedir. 2011 yılında 562 kruvaziyer gemisi ile Kuşadası limanına 10.028 yolcu gelirken, 2018 yılında 146 kruvaziyer gemisi ile aynı lokasyona 10.760 yolcunun gelmesi bir önceki cümlede yer alan ifadeyi kanıtlamaktadır. 2011-2019 yılları arasındaki dönemde gelen yolcu sayıları 6000 rakamının altına düşmemiştir. 2014 ve 2015 yılları limana en fazla yolcunun geldiği yıllar olup bu iki yılda da gelen yolcu miktarı birbirine yakındır. 2013 yılı ise gelen yolcu bakımından Kuşadası limanının pik noktasını temsil etmektedir. Limana en az yolcu ise 2012 (6252) ve 2016 (7952) yıllarında gelmiştir. Giden yolcu miktarları istatistiki bakımdan dalgalı bir süreç izlemiş olup, en fazla yolcu 2015 yılında (25904) limandan ayrılmıştır. Bu dönemi sırasıyla 2014 (24644) ve 2013 (24637) yılları takip etmektedir. 2016 (10425) ile 2017 yılları (11652) limandan ayrılan en düşük yolcu değerinin olduğu dönemlerdir. Söz konusu süreçte (2011-2019) toplamda 3441956 yolcu transit geçiş yapmıştır. 2011 yılı 634490 kişi ile bu süreçte ilk sırayı alırken 2012 yılı ikinci ve 2013 ise üçüncü sırada yer almaktadır. Transit yolcu miktarının 500.000 değerinin üzerine çıktığı yıllar 2011, 2012, 2013, 2014 ve 2015 olup minimuma düştüğü yıllar ise 2017 ve 2018 yıllarıdır (Tablo 1).

Tablo 1. Yıllar İtibariyle Kuşadası Limanına Gelen Kruvaziyer Gemisi ile Yolcu Sayıları

Liman Başkanlığı	Yıl	Yolcu Gemisi Tipi	Kruvaziyer Yolcu Sayısı			
		Kruvaziyer Tipi Yolcu Gemisi	Gelen Yolcu	Giden Yolcu	Transit Yolcu	Toplam Yolcu
Kuşadası	2011	562	10.028	17.714	634.490	662.232
Kuşadası	2012	458	6.252	12.914	544.395	563.561
Kuşadası	2013	427	14.131	24.637	538.912	577.680
Kuşadası	2014	449	13.720	24.644	518.319	556.683
Kuşadası	2015	505	13.385	25.904	527.960	567.249
Kuşadası	2016	269	7.952	10.425	331.303	349.680
Kuşadası	2017	126	8.626	11.652	99.606	119.884
Kuşadası	2018	146	10.760	17.469	93.592	121.821
Kuşadası	2019	197	9.164	18.650	153.379	181.193
Toplam		3.139	94.018	164.009	3.441.956	3.699.983

Kaynak: Deniz Ticareti Genel Müdürlüğü-Planlama ve İstatistik Dairesi Başkanlığı.

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bu araştırmada literatür taraması, saha araştırması ve anket uygulaması kullanılmıştır. İlk aşamada çalışmaya başlanmadan evvel Kuşadası ilçesi ve limanı hakkında yapılmış olan araştırmalar detaylı bir şekilde okunmuş ve öncelik sırasına göre gruplandırılmıştır. İkinci aşamada araştırma sahasını teşkil eden Kuşadası limanına en fazla kruvaziyer gemisinin temmuz ve ağustos aylarında geldiği 2018 yılına kadar olan istatistiklerin incelenmesi ile tespit edilmiştir. Araştırma 2018 yılında yürütüldüğü için 2017 yılının temmuz ve ağustos aylarında Kuşadası limanında bulunmuş ve bu süreçte limana yanaşan 12 farklı kruvaziyer gemisinden inen yolcuların limanda ya da limanın yakın çevresinde bulunan bireylere Kuşadası'nın yemeklerini, yerel ürünlerini, limanda buldukları süre zarfında gidilebilecek tarihi ve turistik yerlerini, turistik ürün satan dükkanlarını sordukları saha gözlemleri ile ortaya çıkarılmıştır. Bu veriler toplam 71 kruvaziyer turisti ile yapılan görüşmeler neticesinde elde edilmiştir.

Üçüncü aşamada Kuşadası'nda en az 10 yıldır ikamet eden yerel halktan 527 kişi ve turistlerin en fazla ziyaret ettiği cadde ve sokaklarda esnafılık yapan 18 kişi ile yüz yüze görüşülmüş ve bu kişilere anket uygulaması yapılmıştır. Anket yapılmadan önce araştırmanın amacı, kapsamı ve elde edilen verilerin nasıl ve nerede kullanılacağı konusunda tüm katılımcılara bilgi verilmiş ve kafalarında oluşan ya da oluşacak olan soru işaretleri kaldırılmaya çalışılmıştır. Yine katılımcılara ad, soyad, kimlik numarası gibi özel ve belirleyici bilgilerini anket formlarına yazmamaları ifade edilmiştir. Araştırma 2020 yılından önce tamamlandığı ve bu süreçte etik kurul onay belgesi alınmasına yönelik bir karar olmadığı için etik kurul belgesi alınmamıştır.

Araştırma kapsamında kullanılan anket formları çalışmanın amacına uygun olarak dizayn edilmiştir. Bu noktada elde edilmek istenen verileri ortaya çıkaracak olan soru setleri araştırma sahasında yapılan arazi gözlemleri neticesinde belirlenmiştir. Katılımcıların kruvaziyer turizmi hakkındaki farkındalığını tespit etmek amaçlı hazırlanan sorular genel itibarıyla yapılandırılmış ve Tablo 2'de detaylı bir şekilde verilmiştir.

Tablo 2. Anket Formu ve Soru Setleri

Soru No.	Sorular	İfade Seçenekleri
1	Cinsiyetiniz	Kadın / Erkek
2	Yaşınız	20-30 / 31-40 / 41-50 / 51-60 / 60 ve Üstü
3	Çalışma Durumunuz	Aktif Çalışan / Emekli
4	Kruvaziyer Gemisi Ya Da Kruvaziyer Turizmi Hakkında Bilginiz Var Mı?	Evet / Hayır
5	Bugüne Kadar Kruvaziyer Gemisi Gördünüz Mü?	Evet / Hayır
6	Bugüne Kadar Kruvaziyer Turizmine Katıldınız Mı?	Evet / Hayır
7	Kuşadası İlçesi Sınırlarında Kruvaziyer Gemilerinin Demirleyebileceği Bir Liman Var Mıdır?	Evet / Hayır / Fikrim Yok

8	Kuşadası'nda Kruvaziyer Limanı Var İse Limanın Yerini Biliyor Musunuz?	Evet / Hayır / Fikrim Yok
9	Kuşadası İlçesinde Kruvaziyer Turizmine Gereken Önem Veriliyor Mu?	Evet / Hayır / Fikrim Yok
10	Kruvaziyer Turizminin Kuşadası'na Katkı Sağladığını Düşünüyor Musunuz?	Düşünüyorum / Düşünmüyorum / Fikrim Yok
11	Kruvaziyer Turizmi Kuşadası'na En Çok Hangi Alanda Katkı Sağlamaktadır?	Ekonomik / Kültürel / Çevresel / Sosyal / Hiçbiri
12	Kuşadası'na Kruvaziyer Gemisi İle Gelen Turistlere Adres, Yöre Tanıtımı Vb. Konularda Yardımcı Oluyor Musunuz?	Evet / Hayır
13	Kuşadası'na Kruvaziyer Gemisi İle Gelen Turistlerle İletişim Kurmakta Zorlanmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum / Kısmen Katılmıyorum / Kararsızım / Kısmen Katılıyorum / Kesinlikle Katılıyorum
14	Kuşadası'na Kruvaziyer Gemisi İle Gelen Turistlerden Rahatsız Olmuyorum	Kesinlikle Katılmıyorum / Kısmen Katılmıyorum / Kararsızım / Kısmen Katılıyorum / Kesinlikle Katılıyorum
15	Kuşadası'nda Kruvaziyer Turizminin Daha da Gelişmesini İstiyor Musunuz?	Evet / Hayır
16	Kuşadası'nın Mevcut Yapısına En Uygun Turizm Türü Kruvaziyer Turizmi Midir?	Evet / Hayır

Kaynak: Anket formlarının hazırlanmasında Bayazıt, 2017: 157'den faydalanılmıştır.

Anket formlarının Tablo 1’de yer aldığı şekliyle dizayn edilmesinin altında Kuşadası’nda yerel halkın kruvaziyer turizmi hakkındaki görüş, düşünce ve önerilerini tespit ederek söz konusu turizm türü hakkındaki farkındalık seviyesinin ortaya çıkarılması yatmaktadır. Anket formunda toplamda 16 farklı soru yer almaktadır. Bu soruların ilk dördü katılımcıların belirli tanıtıcı bilgilerinin ortaya çıkarılmasını, geri kalan 14’ü ise kruvaziyer turizmi hakkındaki algısal ve düşünsel farkındalığı ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır.

ARAŞTIRMA EVRENİ, ÖRNEKLEMİ VE VERİ ANALİZİ

Bu çalışma bir ölçek geliştirme araştırmasıdır ve geliştirilen ölçeğin analizine dayanmaktadır. Bu kısımda araştırmanın evreni, örnekleme, veri toplama biçimi, verilerin toplanması ve analizine değinilmiştir. Araştırma sahası olarak tercih edilen Kuşadası ilçesinin idari sınırları dahilinde ve özellikle de liman ve yakın çevresinde ikamet edenlerden anket yapılmasını kabul edenlere anket formları verilmiş ve formları şahsi görüş ve düşünceleri çerçevesinde doldurmaları istenmiştir. Katılımcılara anket formlarını doldurmadan önce çalışmanın amaç ve kapsamı ile elde edilen verilerin nerede ve hangi koşullarda kullanılacağı konusunda detaylı bir şekilde bilgi aktarımı yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Kuşadası ilçesinde ikamet eden yöre halkının tamamı teşkil etmektedir. Araştırma evreninde 2019 yılı nüfus sayım sonuçlarına göre 116.966 kişi bulunmaktadır (TÜİK). Araştırmanın örneklemini ise evrende bulunan nüfus kitlesi içinde anket uygulanabilen 545 kişi oluşturmaktadır. Anketler çalışma sahasını teşkil eden Kuşadası ilçesinde en az 10 yıldır ikamet eden 545 katılımcıya uygulanmıştır. Araştırma kapsamında kullanılan verilerin elde edildiği katılımcıların tamamı 20 yaş ve üstündedir. Araştırmada elde edilen veriler SPSS.22 (Statistical Package for Social Sciencies) programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Veriler tanımlayıcı ve çıkarımsal olarak temelde iki farklı başlık altında değerlendirilmiştir. Beşli Likert Ölçeğinin esas alınması ile ölçülen ifadelerin tutarlılık katsayısı hesaplanmış ve güvenilirlik değerlendirmesi yapılmıştır.

BULGULAR

Anket formlarında yer alan ve katılımcıların birtakım tanıtıcı özelliklerinin yer aldığı sorulara verilen cevaplar ile bunların frekans ve yüzde olarak dağılımları Tablo 3 başlığı altında verilmiştir. Buna göre anket uygulana katılımcıların % 57,4’ünü erkekler % 42,6’sını ise kadınlar oluşturmaktadır. Yaş sütunu dikkate alındığında katılımcıların % 45,5’ini 41-50 yaş aralığındaki kit-

lenin oluşturduğu göze çarpmaktadır. Bu grubu sırasıyla % 22,8 ile 31-40 yaş, % 11,6 ile de 51-60 yaş aralığındaki nüfus kitlesi takip etmektedir. Araştırma sahasında en az anket uygulanan katılımcılar % 9,3 ile 20-30 yaş ve % 10,8 ile 60 yaş ve üstündeki grupta yer almaktadır. Anket uygulamasının yapıldığı katılımcıların % 55,4'ünü çalışan, % 44,6'sını ise emekli kesim oluşturmaktadır (Tablo 3).

Tablo 3. Katılımcıların Tanıtıcı Özellikleri

Cinsiyet	Frekans	Yüzde
Kadın	232	42,6
Erkek	313	57,4
Toplam	545	100
Yaş	Frekans	Yüzde
20-30	51	9,3
31-40	124	22,8
41-50	248	45,5
51-60	63	11,6
60 ve Üstü	59	10,8
Toplam	545	100
Çalışma Durumu	Frekans	Yüzde
Aktif Çalışan	302	55,4
Emekli	243	44,6
Toplam	545	100

Araştırmanın bu bölümü katılımcıların kruvaziyer turizmüne dair algı ve farkındalık düzeylerinin tespit edilmesi için ayrılmıştır. Bu kapsamda anket formlarında katılımcılara *Kruvaziyer Gemisi Ya Da Kruvaziyer Turizmi Hakkında Bilginiz Var Mı?, Bugüne Kadar Kruvaziyer Gemisi Gördünüz Mü?, Bugüne Kadar Kruvaziyer Turizmüne Katıldınız Mı?, Kuşadası İlçesi Sınırlarında Kruvaziyer Gemilerinin Demirleyebileceği Bir Liman Var Mıdır?, Kuşadası'nda Kruvaziyer Limanı Var İse Limanın Yerini Biliyor Musunuz?* şeklinde sorular yöneltilmiştir. Bu sorulara verilen cevaplar aşağıda yer alan Tablo 4'te tüm detaylarıyla verilmiştir. Söz konusu veriler genel itibariyle değerlendirildiğinde

araştırma sahasını oluşturan Kuşadası'nda ikamet eden yerel halkın kruvaziyer turizmi hakkında yeterince bilgi sahibi olduğu ortaya çıkmaktadır. Yerel halkın kruvaziyer turizmi konusunda farkındalık düzeyinin de yüksek olduğunu kanıtlayan verilere Tablo 4 aracılığıyla ulaşılabilmek mümkündür.

Tablo 4. Kuşadası'nda Yerel Halkın Kruvaziyer Turizmine Yönelik Farkındalık Düzeyini Gösteren Bulgular

Kruvaziyer Gemisi Ya Da Kruvaziyer Turizmi Hakkında Bilginiz Var Mı?		
	Frekans	Yüzde
Evet	437	80,2
Hayır	108	19,8
Toplam	545	100
Bugüne Kadar Kruvaziyer Gemisi Gördünüz Mü?		
	Frekans	Yüzde
Evet	488	89,5
Hayır	57	10,5
Toplam	545	100
Bugüne Kadar Kruvaziyer Turizmine Katıldınız Mı?		
	Frekans	Yüzde
Evet	359	65,9
Hayır	186	34,1
Toplam	545	100
Kuşadası İlçesi Sınırlarında Kruvaziyer Gemilerinin Demirleyebileceği Bir Liman Var Mıdır?		
	Frekans	Yüzde
Evet	501	91,9
Hayır	35	6,4
Fikrim Yok	9	1,7
Toplam	545	100
Kuşadası'nda Kruvaziyer Limanı Var İse Limanın Yerini Biliyor Musunuz?		
	Frekans	Yüzde
Evet	496	91
Hayır	29	5,3
Fikrim Yok	20	3,7
Toplam	545	100

Katılımcıların kruvaziyer turizmi farkındalığına dair açıklayıcı bilgiler şöyledir: Anket uygulanan katılımcıların % 80,2'si *Kruvaziyer Gemisi Ya Da Kruvaziyer Turizmi Hakkında Bilginiz Var Mı?* şeklindeki soruya evet cevabını vermiştir. Bu soru karşısında katılımcıların % 19,8'i hayır şikkını tercih etmiştir. *Bugüne Kadar Kruvaziyer Gemisi Gördünüz Mü?* sorusu karşısında 488 (% 89,5) katılımcı evet seçeneğini tercih ederken 57 (% 10,5) katılımcı ise tercihini hayır şikkından yana kullanmıştır. *Bugüne Kadar Kruvaziyer Turizmine Katıldınız Mı?* sorusuna katılımcıların % 65,9'u evet, % 34,1'i ise hayır cevabını vermiştir. *Kuşadası İlçesi Sınırlarında Kruvaziyer Gemilerinin Demirleyebileceği Bir Liman Var Mıdır?* sorusu karşısında anket uygulanan katılımcıların % 91,9'u evet, % 6,4'ü hayır ve % 1,7'si ise fikrim yok seçeneğini işaretlemiştir. *Kuşadası'nda Kruvaziyer Limanı Var İse Limanın Yerini Biliyor Musunuz?* sorusu karşısında katılımcıların % 91'i evet, % 5,3'ü hayır ve % 3,7'si ise fikrim yok şikkını tercih etmiştir (Tablo 4). Tüm bu değerler katılımcı kitlesini teşkil eden nüfus grubunun araştırma konusu teşkil eden kruvaziyer turizmi hakkında yerel halkın bilgi ve algı düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Tablo 5 başlığı altında anket yapılan katılımcıların kruvaziyer turizminin önem seviyesi ve Kuşadası'na olan katkıları hakkındaki görüş ve düşüncelerini tespit etmeye yönelik sorulara vermiş oldukları cevaplar yer almaktadır. *Kuşadası İlçesinde Kruvaziyer Turizmine Gereken Önem Veriliyor Mu?* sorusuna katılımcıların % 87,3'ü evet, % 7,5'i hayır ve % 5,1'i de fikrim yok yanıtını vermiştir. *Kruvaziyer Turizminin Kuşadası'na Katkı Sağladığını Düşünüyor Musunuz?* sorusu karşısında katılımcıların % 88,4'ü düşünüyorum, % 6,1'i düşünmüyorum ve % 5,5'i fikrim yok seçeneğini tercih etmiştir. *Kruvaziyer Turizmi Kuşadası'na En Çok Hangi Alanda Katkı Sağlamaktadır?* sorusuna anket uygulanan katılımcıların 44,8'i ekonomik, % 28,6'sı çevresel, % 14,5'i sosyal ve % 12,1'i de kültürel cevabını vermiştir. Bu değerler Kuşadası'nda ikamet eden nüfus kitlesinin kruvaziyer turizminden ve bu turizm faaliyeti sonucunda ortaya çıkan etkilerden memnun olduklarını göstermektedir. Katılımcıların % 85'inden fazlası Kuşadası'nda kruvaziyer turizmine gereken önem ve değer verildiğini, bu nedenle de söz konusu turizm türünün Kuşadası'nın gelişim ve değişimine önemli katkılar sunduğunu ifade etmişlerdir.

Tablo 5. Kruvaziyer Turizminin Önemi Hakkındaki Bulgular

Kuşadası İlçesinde Kruvaziyer Turizmüne Gereken Önem Veriliyor Mu?		
	Frekans	Yüzde
Evet	476	87,3
Hayır	41	7,5
Fikrim Yok	28	5,1
Toplam	545	100
Kruvaziyer Turizminin Kuşadası'na Katkı Sağladığını Düşünüyor Musunuz?		
	Frekans	Yüzde
Düşünüyorum	482	88,4
Düşünmüyorum	33	6,1
Fikrim Yok	30	5,5
Toplam	545	100
Kruvaziyer Turizmi Kuşadası'na En Çok Hangi Alanda Katkı Sağlamaktadır?		
	Frekans	Yüzde
Ekonomik	244	44,8
Kültürel	66	12,1
Sosyal	79	14,5
Çevresel	156	28,6
Toplam	545	100

Katılımcıların Kruvaziyer Turizmi Hakkındaki Tutum ve Davranışlarına İlişkin Bulgular Tablo 6'da verilmiştir. Bu verilere göre; Katılımcılar *Kuşadası'na Kruvaziyer Gemisi İle Gelen Turistlere Adres, Yöre Tanıtımı Vb. Konularında Yardımcı Oluyor Musunuz?* sorusuna % 93'ü evet, % 7'si ise hayır cevabını vermiştir. Katılımcıların kruvaziyer turizmi ile Kuşadası'na gelen turistlerle iletişim düzeyini ölçmek amacıyla anket formuna yerleştirilen *Kuşadası'na Kruvaziyer Gemisi İle Gelen Turistlerle İletişim Kurmakta Zorlanmıyorum* sorusu karşısında katılımcıların yaklaşık % 61'i (% 60,9) kesinlikle katılmıyorum ve % 16,9'u da kısmen katılmıyorum şıkkını tercihe ederek, turistlerle rahat bir şekilde iletişim kurduklarını ifade etmişlerdir. Bu soru karşısında anket uygulanan katılımcıların % 2,4'ü kararsız kalmış ve herhangi bir görüş ya da düşünce beyan etmemiştir. İletişim sorusuna katılımcıların % 11,6'sı tercihini kesinlikle katılıyorum, % 8,2'si ise kısmen katılıyorum seçeneklerinden yana kullanarak turistlerle iletişim noktasında sıkıntı yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Yerel halkın Kuşadası'na kruvaziyer turizmi ile gelen turistlerden rahatsız olup olmadıklarını

ortaya çıkarabilmek için *Kuşadası'na Kruvaziyer Gemisi İle Gelen Turistlerden Rahatsız Olmuyorum* şeklindeki soru anket formuna eklenmiştir. Söz konusu soruya katılımcıların yaklaşık % 55'i (% 54,9) kesinlikle katılıyorum, % 14,9'u da kısmen katılıyorum cevabını vermiştir. Bu soruya toplam 24 kişi kararsızım yanıtını vermiştir. İlgili soru karşısında olumsuz yorum beyan eden katılımcıların % 13,9'u kısmen katılıyorum, % 11,9'u da kesinlikle katılıyorum seçeneklerini tercih etmişlerdir. Kuşadası'nda kruvaziyer turizmini geliştirilmesi hakkındaki düşünce ve görüşlerin belirlenebilmesi amacıyla katılımcılara *Kuşadası'nda Kruvaziyer Turizminin Daha da Gelişmesini İstiyor Musunuz?* sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların % 93,9'luk bir bölümü evet şıkkını işaretlerken % 6,1'i tercih hakkını hayır seçeneğinden yana kullanmıştır. *Kuşadası'nın Mevcut Yapısına En Uygun Turizm Türü Kruvaziyer Turizmi Midir?* sorusuna katılımcıların % 56,7'si evet, % 43,3'ü ise hayır cevabını vermiştir (Tablo 6).

Tablo 6. Katılımcıların Kruvaziyer Turizmi Hakkındaki Tutum ve Davranışlarına İlişkin Bulgular

Kuşadası'na Kruvaziyer Gemisi İle Gelen Turistlere Adres, Yöre Tanıtımı Vb. Konularda Yardımcı Oluyor Musunuz?		
	Frekans	Yüzde
Evet	507	93
Hayır	38	7
Toplam	545	100
Kuşadası'na Kruvaziyer Gemisi İle Gelen Turistlerle İletişim Kurmakta Zorlanmıyorum		
	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	332	60,9
Kısmen Katılmıyorum	92	16,9
Kararsızım	13	2,4
Kısmen Katılıyorum	45	8,2
Kesinlikle Katılıyorum	63	11,6
Toplam	545	100

Kuşadası'na Kruvaziyer Gemisi İle Gelen Turistlerden Rahatsız Olmuyorum		
	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	65	11,9
Kısmen Katılmıyorum	76	13,9
Kararsızım	24	4,4
Kısmen Katılıyorum	81	14,9
Kesinlikle Katılıyorum	299	54,9
Toplam	545	100
Kuşadası'nda Kruvaziyer Turizminin Daha da Gelişmesini İstiyor Musunuz?		
	Frekans	Yüzde
Evet	512	93,9
Hayır	33	6,1
Toplam	545	100
Kuşadası'nın Mevcut Yapısına En Uygun Turizm Türü Kruvaziyer Turizmi Midir?		
	Frekans	Yüzde
Evet	309	56,7
Hayır	236	43,3
Toplam	545	100

SAHA GÖZLEMLERİ NETİCESİNDE ELDE EDİLEN BULGULAR

Araştırma sahasını teşkil eden Kuşadası'nda 2018 yılının temmuz ve ağustos aylarında hem kruvaziyer yolcularını hem de yerel halkı gözlemleyebilmek için saha gözlemleri gerçekleştirilmiştir. Bu gözlemler neticesinde anket yapılmasını kabul etmeyenlerin kruvaziyer turizmi hakkındaki görüş, düşünce ve önerileri tespit edilmiştir. Bu süreçte kruvaziyer gemilerinin limana yanaşmasının ardından yolcuların büyük bir bölümünün kendilerine tanınan süre zarfında gemiden ayrıldığı ve Kuşadası ilçesi geneline dağıldığı gözlemlenmiştir. Limanda yer alan bireyler ya da küçük topluluklar gemiden inen yolculara birçok konuda yardımcı olmaktadır. Liman ve yakın çevresinde bulunan seyyar

satıcılar da yolcuların taleplerine karşılık vermektedirler. Yolcular gemiden indikten sonra genel itibariyle Kuşadası'nın yeme-içme mekanları, tarihi ve kültürel yerleri, turizm tesisleri, geleneksel ve turistik ürün satan işletmeleri liman çevresinde yer alan bireylere sormakta ve aldıkları cevap doğrultusunda hareket etmektedirler. Gemiden inen yolcular bazen liman ve yakın çevresindeki bireyler tarafından gitmek istedikleri yerlere kadar götürülmekte ve bu zaman diliminde yolculara Kuşadası hakkında bilgiler verilmektedir. Yerel halk kruvaziyer turizmi ve bu turizm dalı sonucunda gelen turistlerden oldukça memnundur. Aynı şekilde kruvaziyer yolcuları da Kuşadası halkından ve esnafından son derece memnundur. Kruvaziyer gemilerinden inen yolcular genel itibariyle ilk olarak yeme-içme hizmetlerinin sunulduğu mekanlara yönelmekte ve buralarda Kuşadası destinasyonuna ait yöresel yemekleri ve içecekleri tatmaktadırlar. Bundan sonra Kuşadası kültürünü yansıtan mağaza ve işletmelere yönelen turistler vakitlerinin büyük bir bölümünü bu bölümde geçirmektedirler. Kuşadası kültürünü yansıtan ürünleri daha fazla tercih eden turistler mümkün olduğunca kitap dışındaki ürünlere daha fazla ilgi duymuşlardır. Bundan sonra kısa bir zamanı kalan turistler ya yerel halktan ya da seyyar satıcılar ile esnaflardan Kuşadası'nın tarihi geçmişi, kültürel dokusu, tarihi ve turistik değerleri hakkında bilgi edinmişlerdir. Son olarak yolcular hem yerel halk hem de esnaflarla sürekli iletişim ve etkileşim içinde olmuştur.

SONUÇ

Kuşadası'nda ikamet eden yerel halkın kruvaziyer turizmine yönelik farkındalık düzeyinin tespit edilmesini amaçlayan bu araştırma 2018 yılının temmuz ve ağustos ayları içerisinde gerçekleştirilmiştir. Çalışma kapsamından kullanılan veriler saha gözlemleri ve araştırmanın amacı doğrultusunda hazırlanan anket formları ile elde edilmiştir. Söz konusu veriler, Kuşadası halkının kruvaziyer turizmi hakkında bilgi sahibi olduğunu göstermektedir. Kruvaziyer turizmine yönelik farkındalık düzeyi yüksek olan yöre halkı, kruvaziyer turizminin yaşadıkları yeri en fazla ekonomik bakımdan etkilediğini ifade etmektedir. Anket uygulana katılımcıların önemli bir bölümü kruvaziyer turizmi neticesinde birtakım çevresel sorunların ortaya çıktığını ileri sürmektedir. Çevre kirliliğine yol açan bu sorunların ortadan kalkması için bütün turizm paydaşlarının ortak akıl çerçevesinde bir araya gelmeleri gerektiğini söyleyen Kuşadası halkı, söz konusu sorunların çözüme kavuşturulmasını arzu etmektedirler. Kuşadası'nda ikamet eden ve araştırmanın örneklemini teşkil eden yerel halkın büyük bir bö-

lümü Kuşadası limanının nerede olduğunu bildiği tespit edilmiştir. Katılımcıların yarısından fazlasının daha önce kruvaziyer turizmine katılması söz konusu turizm hakkındaki farkındalık düzeyinin yüksek olmasını sağlamıştır. Anket uygulanan katılımcıların % 80'inden fazlası Kuşadası'nda kruvaziyer turizmine gereken önem ve değerin gösterildiğini ve kruvaziyer turizminin Kuşadası'na katkı sağladığını ifade etmiştir. Yine katılımcıların % 50'den fazlası Kuşadası için en uygun turizm türünün kruvaziyer turizmi olduğunu izah etmiştir.

Katılımcılarla yapılan mülakatlarda Kuşadası'nın özellikle yaz dönemini temsil eden aylarda (haziran-temmuz-ağustos) aşırı nüfuslandığını ve bunda da kruvaziyer turizminin büyük payı olduğu ortaya çıkarılmıştır. Kalabalık zaten başlı başına bir çevre kirliliği potansiyelini bünyesinden barındırırken aynı zamanda herkesin aynı çevre bilince sahip olmaması da belli dönemlerde karada ve denizde kirlilik seviyesi yükselmektedir. Ancak söz konusu kirlilik olgularına rağmen Kuşadası halkı kruvaziyer turizmi hakkında oldukça olumlu bir bakış açısına sahiptir. Katılımcıların büyük bir bölümü kruvaziyer gemileri ile yörelerine gelen turistlerden rahatsız olmadıklarını ve onlara mümkün olduğunca yardımcı olmaya çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Bu da araştırma sahasının teşkil eden Kuşadası'nda araştırma konusunun oluşmasını sağlamıştır. Kuşadası'na gelen kruvaziyer yolcuları ile yöre halkı arasında karşılıklı etkileşim ve sıkı bir iletişim kurulmaktadır. Misafirperver olan Kuşadası halkı turistlerin önemli bir bölümüyle uzun soluklu arkadaşlık, dostluk hatta akrabalık bağları kurduklarını ifade etmektedirler. Halk, bütün turizm faaliyetleri gibi kruvaziyer turizmini de kültürlerarası etkileşim ve iletişim aracı olarak görmektedirler. Yöre halkı var olan maddi ve manevi kültürel değerlerinin turistlerin ilgileri sayesinde daha dikkatli bir şekilde korunduğunu ve gelecek nesillere aktarılmaları için maksimum özenin gösterildiğini dile getirmektedirler.

Kuşadası'nda kruvaziyer turizminin mevcut durumdan daha ileriye bir noktaya taşınması için, yerel ölçekte, kruvaziyer turizminden yeterince pay alınabilmesi, bölgesel ve ulusal ölçekte alınacak payı destekler niteliktedir. Halkın kruvaziyer turizmine yönelik bir farkındalık geliştirmesi hedefi yolcular ile aralarında daha iyi iletişim ve etkileşim kurulması için bir zemin hazırlamanın ilk basamağıdır. Hedefe ulaşmak için liman yakın çevresinde kruvaziyer turizmi ilgilileri ve turizm geliştirme konusunda çalışan kamu ve özel sektör taraflarınca desteklenen sosyal etkileşim, farkındalık ve tanıtım temalı faaliyetlerin düzenlenmesi ve tüm bunlar gerçekleştirilirken sürdürülebilir bir perspektifin geliştirilmesi önerilebilir (Bayazıt 2017: 167).

KAYNAKLAR

ANONİM (2012), *Kuşadası Turizm Analiz Raporu, Kuşadası Ticaret Odası (KUTO)*, Kuşadası: Kuşadası Ticaret Odası Yayınları.

BAYAZIT, Şeyma (2017), “Yerel Halkın Kruvaziyer Turizmi Farkındalığına Yönelik Uygulamalı Bir Çalışma: Bodrum Örneği”, *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 1 (2), 151-169.

BUTT, Nickie (2007), *The Impact Of Cruise Ship Generated Waste On Home Ports And Ports Of Call: A Study Of Southampton, A Study of Southampton Marine Policy*, 31, 591-598.

CHASE, Gregory-ILAN, Alon (2002), “Evaluating the Economic Impact of Cruise Tourism: A Case Study of Barbados”, *An International Journal of Tourism and Hospitality Research*, 13 (1), 5-18.

ÇELEBİ, Fatma (2017), *Yerel Halkın Kruvaziyer Turizminin Etkilerine Yönelik Algıları: Kuşadası Örneği*, Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

DENİZ, Müjgan (2017), “Kruvaziyer Turizminin Türk Turizm Sektörü Açısından Değerlendirilmesi”, *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 3, 1-13.

Kruvaziyer Turizmi İstatistikleri

Deniz Ticareti Genel Müdürlüğü, Planlama ve İstatistik Dairesi Başkanlığı, https://atlantis.udhb.gov.tr/istatistik/istatistik_kruvaziyer.aspx (Erişim Tarihi: 27.05.2020).

DWYER, Larry-FORSYTH, Peter (1998), “Economic Significance Of Cruise Tourism”, *Annals of Tourism Research*, 25, 393-415.

GIBSON, Philip-BENTLEY, Melissa (2005), “A Study of Impacts Cruise Tourism and the South West of England”, *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 20, 3-4.

GÜZEL, Kamil (2006), *Kruvaziyer Turizmin Türkiye’deki Geleceği*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Deniz Bilimleri ve İşletmeciliği Enstitüsü, (Basılmamış Tezsiz Yüksek Lisans Tezi).

JAAKSON, Reiner (2004), “Beyond The Tourist Bubble: Cruise Ship Passengers İn Port”. *Annals of Tourism Research*, 31, 246-250.

JOHNSON, David (2002), “Environmentally Sustainable Cruise Tourism”. *Marine Policy*, 26 (1), p. 261-270.

LONG, Veronica-WALL, Geoffrey. (1996). “Successful Tourism İn Nusa Lembongan”, *Indonesia. Tourism Management*, 17 (1), 43-50.

MARTİ, Bruce (2003), “Trends İn The World And Extended-Length Cruising (1985-2002” *Marine Policy*, 28, 199–211.

OĞUZBALABAN, Gözde (2018), *Kruvaziyer Turizmde Destinasyon Özelliklerinin Önem-Performans Analizi: Kuşadası Örneği*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmış Doktora Tezi).

ÖZGEZMEZ, Özlem (2018), *Turizm İşletmelerinin Kriz Dönemlerinde Tutundurma Faaliyetleri: Kruvaziyer Turizmi ve Kuşadası Örneği*, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

ÖZGÜÇ, Nazmiye (2013), *Turizm Coğrafyası (Özellikler ve Bölgeler)*, İstanbul: Çantay Kitabevi.

SEZER, İbrahim. (2014). “Kruvaziyer Turizmi’nde Dikkat Çeken Bir Nokta: Kuşadası Limanı”, *Doğu Coğrafya Dergisi* 32, 49-78.

WOOD, Robert (2000), *Caribbean Cruise Tourism, Globalization At Sea. Annals Of Tourism Research*. 2, 345-370.

Emre ÖZSOY

CEDİTÇİ AYDIN MUHAMMED FATİH KERİMİ'NİN FİKİR DÜNYASININ OLUŞUMU

Cemal TEPE

İTTİHAT VE TERAKKİ CEMİYETİNİN POLİS KIYAFETLERİ

Ahmet EDİ - Ceylan TÜRK

KUVÂYİ MİLLİYE KAHRAMANLARINDAN BİRİ "MUSTAFA NECATİ"

Gökhan TEKİR

DOMITIAN'S DACIAN WAR

Ferdi AKBAŞ

**KRUVAZİYER TURİZMİ HAKKINDA YEREL HALKIN FARKINDALIK DÜZEYİNİN
KUŞADASI DESTİNASYONU ÖZELİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Aykut KARAKUŞ

**ULUS-DİN İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA YAHUDİ MİLLİYETÇİLİĞİNİN TEMELLERİ
VE POLİTİK YANSIMALARI**

Murat KAYA

JAPON DİNİ VE MİLLİ UYANIŞINDA MOTOORİ NORİNAGA'NİN ETKİSİ

İlker GÜMÜŞ

AYDIN'DA CİHANZÂDE İBRAHİM AĞA KULESİ

İsa KAYIHAN

KITA AVRUPASI FELSEFESİNDE POSTYAPISALCI EDEBİYAT KURAMININ YERİ VE ÖNEMİ

Ahmet Can DEMİR

YABANCILAŞAN EMEĞİN BİREYİ PARÇALAMASI: ÖĞRETMEN (1988) FİLMİ ÖRNEĞİ

ANASAY

anasaydergisi@hotmail.com

e-ISSN 2618-6187
ISSN 2587-2001

9 772587 200005